

Ahir al vespre, vaig poder seguir una conferència a la Universitat de Perpinyà, més precisament, a la Casa dels Països Catalans. La feia en Miquel-Àngel Pradilla, un sociolingüista catedràtic de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i va descriure la «situació sociolingüística del català als Països Catalans». Amb el seu accent ja una mica valencianitzat, va explicar fets molt interessants.

A tall de preàmbul, va dir que en matèria de llengües calia fer plantejaments realistes i saber com més objectivament millor què està passant en els usos lingüístics de la gent.

Així, aquí llegireu unes dades lliurades que concerneixen els Països Catalans : hi som més o menys uns **11 milions de «catalanoentenenets»** , uns **9 milions de «catalanoparlants»** i hi viuen 5 milions de persones que van tenir el català com a llengua materna. Això fa del català una llengua mitjana respecte al nombre de locutors i, en el món, en el rànquing de les llengües més parlades som a la

88

na

posició

.

A la Unió Europea, el danès, el finès, l'eslovè, el letó, el lituà, l'estonià, l'eslovac i sobretot el maltès són llengües oficials amb menys locutors que el català; la producció editorial en català es revela potent i molt sovint superior a la que produeixen aquests idiomes acabats d'esmentar.

Tenim, si fa no fa, tants locutors com els del portuguès europeu, del suec, del txec, de l'hongarès o del grec i som la **22na llengua amb més presència a Internet**.

Realment, amb aquestes dades, els catalanoparlants no ens hem d'avergonyir de la nostra parla. No fem servir una llengua minoritària sinó que parlem una llengua que està obstaculitzada per uns estats pocs respectuosos de la diversitat lingüística, parlem una llengua globalment

minoritzada

(sols a Andorra té un estatus oficial plenament vigent).

Després d'haver-nos retratat la situació general del català d'avui al conjunt de les zones catalanoparlants, el senyor Pradilla ens va informar d'unes situacions particulars :

L'Alguer, el sud alacantí i Catalunya-Nord pateixen un procés de **substitució lingüística en fase terminal** . Per exemple a la nostra Catalunya septentrional sota administració francesa, sense comptar els efectes de les immigracions de forasters, se sap que cada any moren uns sis mil locutors de català i les escoles bilingües i Bressoles només en saben produir quatre cents.

En Miquel-Àngel evoca un fenomen de residualització de la llengua en aquestes tres zones perifèriques i diu que l'àmbit lingüístic català s'està encongint a les puntes.

Pel que concerneix la Franja de Ponent (la banda de terra de parla catalana que hi ha a l'est d'Aragó), diu que la situació hi és molt estable : els locutors catalans hi són majoritaris i no varien en nombre perquè la zona és molt rural i no ha rebut mai cap immigració de parla castellana. El problema és que viuen allà una situació de diglossia total, no saben escriure el català i tenen assumit que la llengua de prestigi només pot ser la castellana.

Tercerament, pel Miquel-Àngel, paral·lelament al retrocés de la llengua catalana, el País Valencià viu un fenomen de marginació de l'idioma : s'hi està trencant la comunicació amb la resta de l'espai lingüístic català sigui amb els esforços de particularització de la variant dialectal valenciana (és el que va passar històricament amb el Gallec que va separar-se progressivament del portuguès), sigui amb els intents d'impedir que els mitjans de comunicació pancatalans puguin arribar a les terres del sud.

Finalment, la situació del Principat de Catalunya va aparèixer com més favorable. Les dades exposades van ser més o menys aquestes : un terç de catalanoparlants de naixement, una meitat de castellanoparlants de naixement i gràcies a una política educativa voluntarista el jovent hi és completament bilingüe.

Es pot afegir que la llengua hi segueix una dinàmica positiva però lenta : avui en dia hi ha lleugerament més gent que transmet el català als seus fills que gent que va rebre el català dels seus pares. També avui en dia, hi ha una mica més de gent que té el català com a llengua d'identificació (llengua de treball, llengua del matrimoni, llengua de la família) que gent que el té com a llengua materna.

No obstant això, els usos lingüístics no avancen al mateix ritme que les competències lingüístiques : els joves gairebé tots bilingües tenen **poca lleialtat** a una llengua o a l'altra. Poden canviar d'idioma molt fàcilment i, en una conversa serà el parlant qui aguantarà més en el seu idioma aquell que decidirà de la llengua final de la comunicació.

Doncs el repte sembla ser el de trobar els mitjans per augmentar la pugnacitat dels catalans per mantenir-se en la seva pròpia llengua, ara que molta gent al Principat sap perfectament fer servir els dos idiomes oficials.

No se sap si ho aconseguiran i, a nivell polític, cal saber que la preocupació del moment no és aquesta : s'estan més aviat centrant en l'espoli fiscal que està practicant Espanya amb Catalunya.

Evidentment, aquest assumpte que toca els diners és molt més federador entre l'electorat sud-català que els problemes de lleialtat lingüística al català en les milions de converses que tenen lloc cada dia entre Delta de l'Ebre i Pirineu.

Quines reflexions tinc després d'aquesta conferència :

Doncs desitjo que Andorra entri com més aviat millor a la Unió Europea per tal de fer del català una llengua oficial comunitària i que així augmenti el prestigi general del nostre idioma. També desitjo que el grau d'autonomia atorgat al Principat de Catalunya sigui tan gran com el de Portugal respecte a Espanya.